

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001045

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-04-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнева Аліна Валентинівна

2. Alina V. Kornieva

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 17-04-2026

Спеціальність за освітою: Дошкільна освіта

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12143

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21.51

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості життєстійкості у дорослому віці у кризових ситуаціях
2. Psychological characteristics of resilience in adulthood in crisis situations

Реферат:

1. Дисертація присвячена теоретико-емпіричному дослідженню психологічних особливостей життєстійкості особистості в дорослому віці та шляхів її розвитку в контексті кризових ситуацій. Процес формування та вияву життєстійкості розглядається як багатогранний феномен, що розкривається через взаємодію внутрішніх переконань, стратегій подолання та зовнішніх викликів. Дослідження сутності цього поняття з різних наукових позицій, що включають аналіз вітчизняних та зарубіжних джерел, дозволило визначити зміст та структуру життєстійкості, виокремити її ключові психологічні детермінанти та обґрунтувати етапи її розвитку через спеціально організовану психологічну роботу. Теоретична частина дослідження ґрунтується на системному аналізі наукових доробків у галузі психології особистості, психології розвитку дорослих, психології стресу та подолання. Проаналізовано основні теоретичні підходи (психоаналітичний, гуманістичний, когнітивно-поведінковий, екзистенційний та соціокультурний), що дало змогу виокремити та

узагальнити психологічні детермінанти життєстійкості. Зазначено, що дорослий вік є особливим періодом у житті людини, коли особистість досягає піку професійної та соціальної відповідальності, стикається з нормативними кризами (середнього віку) та ненормативними кризовими ситуаціями (втрати, зміни, соціальні потрясіння). Цей етап життя не проходить без труднощів, а успішність їх подолання залежить від наявності стійких психологічних ресурсів. Переживаючи кризи, доросла людина опиняється перед необхідністю зберегти внутрішню рівновагу, знову знайти сенс та обирати адаптивні шляхи функціонування у новій реальності. Саме життєстійкість як інтегральний ресурс дозволяє трансформувати цей досвід, спрямовуючи його в русло особистісного зростання. Проаналізовано змістовий контекст життєстійкості (hardiness) та сформульовано її визначення. Це поняття розглядається як динамічна система особистісних переконань, що складається з трьох взаємопов'язаних компонентів: залученість (здатність бути включеним у життєві події та знаходити в них сенс), контроль (переконання у власній здатності впливати на хід подій) та виклик (прийняття ризику) (сприйняття змін та труднощів як природної можливості для розвитку). Ґрунтуючись на поглиблених знаннях про зміст та структуру життєстійкості, було теоретично обґрунтовано її прямий зв'язок із типами копінг-стратегій подолання стресу. Конструктивна система переконань, що становить життєстійкість, виступає детермінантою вибору адаптивних стратегій, орієнтованих на проблему та емоції, тоді як її дефіцит веде до домінування стратегій уникнення. Проведено емпіричне дослідження, враховуючи особливості прояву життєстійкості у дорослому віці. У ході констатувального експерименту обґрунтовано складові життєстійкості (когнітивна, емоційна, мотиваційна та соціальна), а також критерії їх визначення. Так, високий рівень життєстійкості виявляється у дорослих зі сформованою цілісною системою життєстійких переконань; глибокою смисловою залученістю у різні сфери життя; вираженим внутрішнім локусом контролю та високою самоефективністю; здатністю сприймати труднощі як виклик для розвитку; регулярним використанням проблемно-орієнтованих стратегій та стратегій пошуку соціальної підтримки. Дорослі із середнім рівнем характеризуються ситуативною залученістю та контролем; їх впевненість може знижуватися під сильним тиском; вони можуть використовувати як конструктивні, так і ухильні стратегії залежно від контексту, а виклик часто сприймається з тривогою. Низький рівень життєстійкості відзначається в осіб із відчуттям беззмістовності, зовнішнім локусом контролю, сприйняттям змін як загрози та домінуванням стратегій уникнення (заперечення, поведінкове або когнітивне відволікання). Результати констатувального експерименту засвідчили, що рівень життєстійкості дорослих статистично значуще пов'язаний із вибором певних копінг-стратегій, а також залежить від наявності соціальної підтримки, попереднього досвіду подолання труднощів та загальної емоційної стабільності. Кореляційний аналіз даних дав можливість прослідкувати силу та спрямованість взаємозв'язків між компонентами життєстійкості та стратегіями подолання. Так, між компонентом «контроль» та проблемно-орієнтованими копінг-стратегіями виявлено сильний позитивний зв'язок. Це вказує на те, що дорослі з високою вірою у власну здатність впливати на події значно частіше діють активно, планують та вирішують проблеми. Помірний позитивний зв'язок виявлено між «залученістю» та стратегіями пошуку соціальної підтримки. Особи, які бачать сенс у своїй діяльності та стосунках, частіше звертаються за допомогою та розділяють свій досвід з іншими. Компонент «виклик» показав помірний негативний зв'язок із стратегіями уникнення. Дорослі, які сприймають зміни як можливість, рідше вдаються до заперечення або втечі від проблем.

2. The dissertation is devoted to a theoretical and empirical study of the psychological characteristics of resilience in adulthood and ways of developing it in the context of crisis situations. The process of forming and manifesting resilience is considered as a multifaceted phenomenon that unfolds through the interaction of internal beliefs, coping strategies, and external challenges. Research into the essence of this concept from various scientific perspectives, including analysis of domestic and foreign sources, has made it possible to define the content and structure of resilience, identify its key psychological determinants, and substantiate the stages of its development through specially organised psychological work. The theoretical part of the study is based on a systematic analysis of scientific works in the field of personality psychology, adult development psychology, stress psychology, and coping. The main theoretical approaches (psychoanalytic, humanistic, cognitive-behavioural, existential and sociocultural) were analysed, which made it possible to identify and generalise the psychological determinants of

resilience. It is noted that adulthood is a special period in a person's life when the individual reaches the peak of professional and social responsibility, faces normative crises (middle age) and non-normative crisis situations (losses, changes, social upheavals). This stage of life is not without difficulties, and the success of overcoming them depends on the availability of stable psychological resources. When experiencing crises, adults are faced with the need to maintain inner balance, rediscover meaning, and choose adaptive ways of functioning in a new reality. It is resilience as an integral resource that allows this experience to be transformed and channelled into personal growth. The content context of hardiness is analysed and its definition is formulated. This concept is viewed as a dynamic system of personal beliefs consisting of three interrelated components: engagement (the ability to be involved in life events and find meaning in them), control (belief in one's own ability to influence the course of events) and challenge (risk acceptance) (perception of change and difficulties as a natural opportunity for development). Based on in-depth knowledge of the content and structure of hardiness, its direct connection with types of coping strategies for overcoming stress has been theoretically substantiated. A constructive belief system, which constitutes resilience, is a determinant of the choice of adaptive strategies focused on problems and emotions, while its deficiency leads to the dominance of avoidance strategies. An empirical study was conducted, taking into account the peculiarities of the manifestation of resilience in adulthood. In the course of the ascertaining experiment, the components of resilience (cognitive, emotional, motivational and social) were substantiated, as well as the criteria for their determination. Thus, a high level of resilience is evident in adults with a well-developed system of resilient beliefs; deep meaningful involvement in various spheres of life; a pronounced internal locus of control and high self-efficacy; the ability to perceive difficulties as a challenge for development; regular use of problem-oriented strategies and strategies for seeking social support. Adults with an average level are characterised by situational engagement and control; their confidence may decline under strong pressure; they may use both constructive and avoidance strategies depending on the context, and challenges are often perceived with anxiety. Low resilience is observed in individuals with a sense of meaninglessness, an external locus of control, a perception of change as a threat, and a predominance of avoidance strategies (denial, behavioural or cognitive distraction). The results of the ascertaining experiment showed that the level of resilience in adults is statistically significantly associated with the choice of certain coping strategies and also depends on the availability of social support, previous experience of overcoming difficulties, and general emotional stability. Correlation analysis of the data made it possible to trace the strength and direction of the relationships between the components of resilience and coping strategies. Thus, a strong positive relationship was found between the 'control' component and problem-oriented coping strategies. This indicates that adults with a high belief in their own ability to influence events are significantly more likely to take action, plan, and solve problems. A moderate positive correlation was found between 'engagement' and strategies for seeking social support. People who see meaning in their activities and relationships are more likely to seek help and share their experiences with others.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1.Осадча Л. А., Власов В. Г., Корнева А. В. Вплив кризових ситуацій на розвиток особистості: психологічні механізми адаптації та розвитку // Наукові перспективи. 2024. № 7 (49). С. 1267-1278. ISSN 2708-7530.
- 2. Корнева А. Життестійкість як феномен сучасної психології: поняття, структура, функції / А. Корнева // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Психологія. – 2024. – № 4(65). – С.

- 32–38. – Режим доступу: <https://journals.maup.com.ua/index.php/psychology/article/view/4550>
- 2. Корнева А. Життєстійкість як феномен сучасної психології: поняття, структура, функції / А. Корнева // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Психологія. – 2024. – № 4(65). – С. 32–38. – Режим доступу: <https://journals.maup.com.ua/index.php/psychology/article/view/4550>
 - 4. Корнева А. В. Вплив життєстійкості особистості на вибір копінг-стратегії в умовах кризових ситуацій / А. В. Корнева // Наукові інновації та передові технології. – 2025. – № 5(45). – С. 2066–2075. – ISSN 2786–5274. – Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/23674>
 - 5. Корнева А. Життєстійкість у кризовому контексті: особливості психотренінгової підтримки дорослих / А. Корнева // Věda a perspektivy. – 2025. – № 12(55). – С. 380–392. – ISSN 2695–1584 (Print), ISSN 2695–1592 (Online). – Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/34239>
 - 1. Корнева А. В. Життєстійкість: ключ до здоров'я і добробуту // Освіта і здоров'я підрастаючого покоління : матеріали VI Міжнародного симпозиуму : зб. наук. праць / за ред. В. Г. Білик. Вип. 6. Київ : Алатон, 2024. С. 98–100.
 - 2. Корнева А. Життєстійкість особистості як фактор зниження конфліктної поведінки у дорослому віці // Актуальні проблеми підготовки 11 психологів до врегулювання конфліктів: збірник матеріалів учасників науково-практичного круглого столу (13 грудня 2024 року, м. Київ) [Електронне видання] / ред. колегія: Л. П. Матяш-Заяц. Київ, 2024. С. 40–41. URL: [\[http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/47152\]](http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/47152)(<http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/47152>)
 - 3. Корнева А. Вплив життєстійкості на схильність до психосоматичних захворювань // Психологічна наука і практика: сучасні виклики та допомога особистості у кризових умовах : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 10 квітня 2025 р.) / Мін-во освіти і науки України ; Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова ; упоряд. І. С. Булах, Л. М. Вольнова, Н. В. Гузій. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. Ч. 1. С. 404–407. Електронне видання.
 - 4. Корнева А. В. Формування життєстійкості у дорослих як чинник психологічної адаптації в умовах воєнної кризи // Збереження психічного здоров'я особистості: турбуємось про сьогодні – плакаємо майбутнє : збірник наукових праць учасників III міжвузівського круглого столу (30 жовтня 2025 року, м. Київ) [Електронне видання] / ред. колегія: Л. М. Вольнова. Київ, 2025. С. 69–72. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/handle/123456789/49970>
 - 5. Корнева А. В. Психологічні стратегії подолання кризових ситуацій у дорослому віці: роль життєстійкості // Актуальні проблеми реалізації адаптаційного потенціалу особистості в сучасних умовах життєдіяльності : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 13–14 листопада 2025 р. / за ред. В. А. Оверчук. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. С. 202–204. [Електронне видання].
 - 6. Корнева А. Трансформація «Я-концепції» під впливом кризових ситуацій. Мозаїка наукової комунікації : матеріали V Міжнар. мультидисциплін. студент. інтернет-конф. (м. Львів, 21 листоп. 2025 р.). Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. С. 169–172.
 - 7. Корнева А. Емоційна регуляція як компонент життєстійкості дорослих у кризових обставинах // Актуальні проблеми підготовки психологів до 12 врегулювання конфліктів : збірник матеріалів II науково-практичного круглого столу (11 грудня 2025 року, м. Київ) [Електронне видання] / ред. колегія: Л. П. Матяш-Заяц, О. В. Темрук. Київ, 2025. С. 36.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ширяєва Людмила Миколаївна
2. Liudmyla M. Shyriaieva

Кваліфікація: к.психол.н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4797-7340

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Руденко Оксана Володимирівна
2. Oksana V. Rudenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7717-1663

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хохліна Олена Петрівна
2. Olena P. Khokhlina

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8755-2235

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=HRQPQpsAAAAJ&hl=ru>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219595229>;
<http://researchgate.net/profile/Olena%20Hohlina>

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бігун Неля Іванівна
2. Nelia I. Bihun

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1767-5181

Додаткова інформація:

https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=bdZqaN0AAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вольнова Леся Миколаївна
2. Lesia M. Volnova

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9647-8214

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=aQmY47IAAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Руденко Лілія Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Руденко Лілія Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна